



Dato: 30.03.2023

Vår ref: 23/01556-1

Deres ref:

## Hørings svar - NOU 2022: 21

### Innledning

Det vises til brev av 13.1.23, hvor Justis- og beredskapsdepartementet sendte på høring NOU 2022: 21 «Strafferettslig vern av den seksuelle selvbestemmelsesretten». Kirkerådet vil med dette, på vegne av Den norske kirke, knytte noen merknader til denne høringen.

### Den norske kirkes rolle

Den norske kirke har et grunnlovsfestet samfunnsoppdrag som folkekirke etter Grunnloven § 16. Trossamfunnsloven § 10 fastsetter statens forpliktelse om å legge til rette for at Den norske kirke forblir en landsdekkende folkekirke. Kirken er landets største organisasjon i sivilsamfunnet med tilbud til hele befolkningen. Den norske kirke har et bredt og aktivt tilbud til barn og unge over hele landet. Hvert år samles det over 300 000 barn og unge i de om lag 1200 menighetene rundt i landet. Barn og unge samles til aktiviteter som barneklubber, kor, speider, trosopplæringstiltak, konfirmasjonstid og lederkurs. Gjennom alle aktiviteter møter Den norske kirke et mangfold av barn og unge i sine lokalmiljø. Kirken samarbeider også tett med kristne barne- og ungdomsorganisasjoner som hver uke tilbyr aktiviteter og arrangementer for Den norske kirkes medlemmer.

### Den norske kirkes utgangspunkt

For kirken er menneskeverdet er forankret i at alle er skapt og ønsket av Gud. Gjennom at hvert enkelt menneske er skapt og elsket følger også hver enkelt menneskes ukrenkelighet. Dette er grunnlaget for alt vern om retten til et liv i verdighet. Mennesket har evne til å gjøre og velge det som er godt, men også evnen til å velge det som skader og truer andre mennesker. Kirkens oppdrag er å fremme vekst, glede og livsutfoldelse. Det innebærer å bidra til å skape gode rammer for at barn og unge skal kunne erfare dette. Både der de er, som barn og unge, men også slik at de kan vokse og modnes til å bli trygge og selvstendige beslutningstakere i eget liv.

### Den seksuelle lavalder

Straffelovrådet argumenterer i utredningen for at den seksuelle lavalderen bør senkes til 15 år. Begrunnelsen for dette er at hensynet til å verne barn mot seksuelle overgrep ikke bør strekkes så langt at det hindrer barn som har utviklet en seksualitet fra å kunne utøve den når de er modne nok for det. Rådet har også sett hen til at en seksuell lavalder på 16 år kan fremstå som inkonsistent med barns rettslige handleevne på andre områder, herunder at de

kan straffes fra de er 15 år. Det er også vektlagt at både Danmark og Sverige har en seksuell lavalder på 15 år.

Kirkerådet mener det er gode grunner for å beholde dagens lovgivning, hvor den seksuelle lavalder er 16 år. Argumentene rådet løfter for å senke denne, fremstår ikke som tungtveiende nok. Det er særlig hensynet til autonomi som i utredningen trekkes fram som viktig for en senkning av den seksuelle lavalder. Den norske kirke vil her stille spørsmålstegn ved det som oppleves som et grunnleggende, uuttalt premiss knyttet til dette i utredningen. Det dreier seg om, og henger sammen med, en forståelse av hva begrepet «frihet» innebærer. Dette synes som at dette forstås som fravær av grenser og regler, og hvor en stadig liberalisering og autonomi følgelig anses som utelukkende goder.

Kirkerådet mener utredningen mangler en grunnleggende drøfting knyttet til dette, og det savnes at det i større grad også diskuteres hva en slik dreining går på bekostning av. Kirkerådet savner blant annet en mer overbevisende argumentasjon knyttet til hvorfor det for eksempel er slik at hensynet til de barna som er modne nok til å utøve sin seksualitet skal veie tyngre enn behovet for å beskytte de barna som ikke er det. Kirkerådet savner også en diskusjon som tydeligere knytter forsvarligheten av å senke den seksuelle lavalder sammen med samfunnets ansvar for barn og ungdom. Det er gode grunner for at en eventuell senkning av lavalderen må ses i sammenheng med fellesskapets ansvar for i større grad å utvikle samtykkekompetanse og istandsette barn og ungdom til å ta selvstendige og gode valg for livene sine.

Kirkerådet mener behovet for å beskytte barn og ungdom må veie tyngre enn hensynet til ungdoms autonomi. Ungdomstiden oppleves allerede for mange som krevende og full av press på mange områder. Kirkerådet tror ikke det er godt å legge større ansvar på barn og unge. Den norske kirke erfarer også at mange unge forteller om grenseoverskridende handlinger og overgrep. Kirkerådet vil fremheve at en seksuell lavalder på 16 år innebærer at det i lovverket ligger et vern av den enkelte. Den norske kirkes erfaring er videre at mange ungdommer verken ønsker eller etterspør mer «frihet», som forstått i fravær av rammer og regler. Tvert imot erfarer Den norske kirke i mange sammenhenger at ungdom etterspør klare rammer og grenser.

Det kan innvendes at forskjellen mellom 15 og 16 år ikke er den største. Kirkerådet vil peke på at det ofte skjer mye i ungdommers liv i overgangen fra ungdomsskole til videregående. Mange opplever ungdomsskolen som krevende, og Kirkerådet tror det er bra at barn og ungdom har en tydelig lovmessig beskyttelsen gjennom denne sårbare tiden.

Straffelovrådets vektlegger at både Danmark og Sverige har en seksuell lavalder på 15 år. Kirkerådet mener dette argumentet like gjerne snus: Det kan argumenteres for at Danmark og Sverige bør følge etter Finland og Norge og heve sin grense. Rådet mener videre at en lavalder på 16 år kan fremstå inkonsistent blant annet fordi man kan straffes fra de er 15 år. Kirkerådet vil peke på at det er andre hensyn som gjør seg gjeldende ved fastsettingen av straff for barn og ungdom. Mer aktuelt må det være å se hen til den helserettslige myndighetsalderen som er 16 år. Dette gir grunn til å bevare en seksuelle lavalder på 16 år.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen  
direktør

Jan Christian Kielland  
avdelingsdirektør for kirkefag og økumenikk

*Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.*

